

ANA PROLIĆ KRAGIĆ

ZAGREBAČKA ŽABA

PREMIJERE

TEMAT

PORTRET **Intertekstualni agens**

FESTIVAL

RAZGOVOR

IZ RUKOPISA

IZ POVIJESTI

TEORIJA

MEĐUNARODNA

SCENA

NOVE

KNJIGE

DRAMA

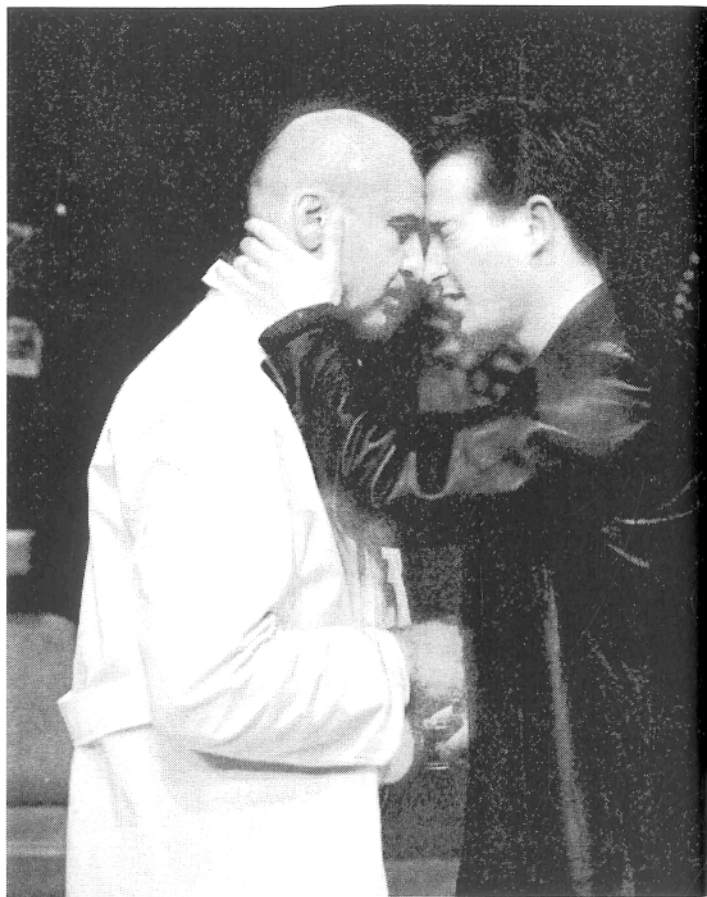
Priča iz Murakamijeve zbirke *Nakon potresa*, o divovskoj žabi koja, uz pomoć sasvim prosječnog sredovječnog muškarca što bolestan leži u tokijskoj bolnici i rezignirano razmišlja o vlastitoj poziciji i budućnosti koja nadolazi, spašava Tokio od prijeteće katastrofe potresom, čini svojevrsan intertekstualni, citatni agens radnje najnovijeg Mihanovićeve dramskog teksta ovjenčana Nagradom *Marin Držić* za 2004. godinu, postavljenog na maloj polukružnoj sceni repertoarno razbarušenog (što je na svojevrsan način i zanimljivo) Teatra ITD. Murakamijeva će se žaba, asocijativnim putem, pretvoriti u točku mnogobrojnih denotacija i dramaturških oslonaca dramske radnje koja se održava u miljama dalekom Zagrebu u neposrednoj sadašnjosti, štoviše, u vrijeme okićenog bora i porasta samačke depresije. Glavni lik Mihanovićeve *Žabe* koji se, iz sasvim drugih razloga, nalazi u stanju pesimističkog odustajanja od života, pronalazi priču u jednoj od sveobuhvatnih ženskih ilustriranih slikovnica – časopisa s pretenzijom opće informiranosti. On će je spremiti i nanova čitati i čitati, služeći se njome kao motivacijskim primjerom. U jednom dijelu predstave i mi ćemo čuti citat iz istoimene priče. Zeko, tridesetpetogodišnji vlasnik briačnice, ujedno bivši branitelj koji boluje od PTSP-a, potaknut navedenom pričom i predbožićnim ugođajem koji priziva i lijepa i ružna sjećanja te intenzivira emocije, odlučuje *osvijestiti* mlađeg brata i prijatelja, a time ujedno pokušati osmisliti i vlastiti život. Iako je lakše riješiti tuđe životne probleme

Dubravko Mihanović, *Žaba*

Redateljica: Franka Perković

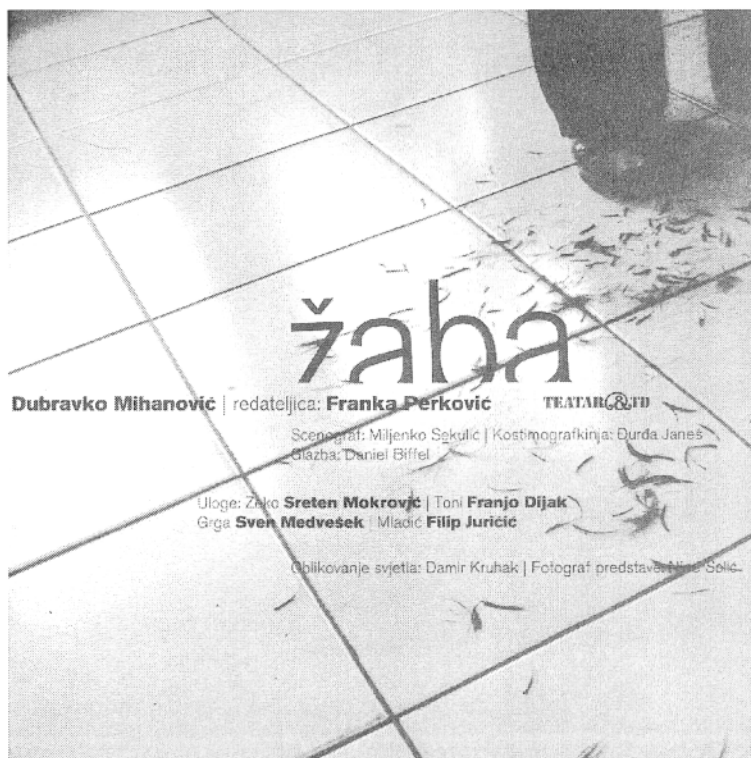
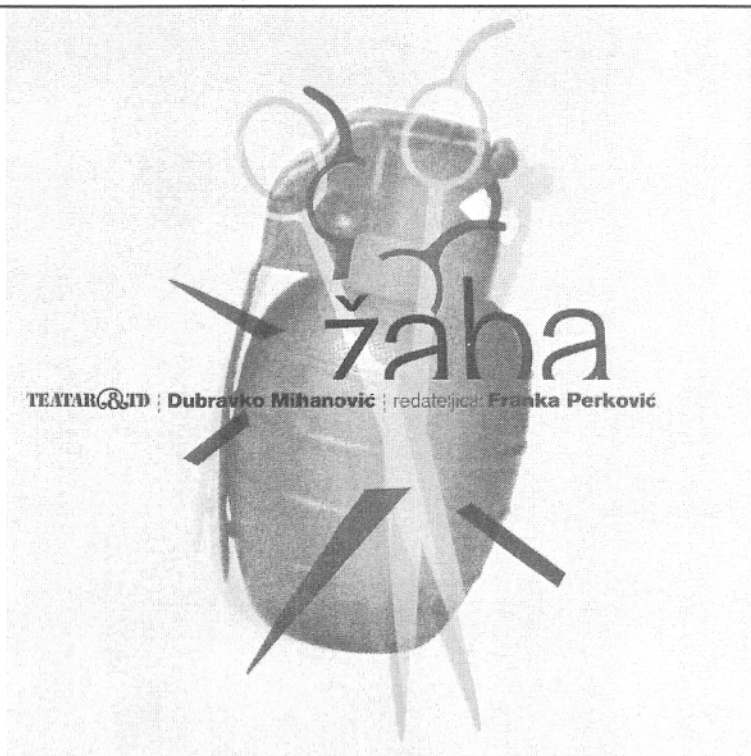
Teatar ITD.

Praizvedba: 5. studenoga 2005.

Sreten Mokrović i Franjo Dijak

i uprijeti prstom u tuđe propuste i pogreške, Zeko, kroz reminiscencije o ratu, poraću, odnosu prema obitelji, kritički sagledava i vlastiti historijat. Mihanović daje vrlo istančan psihogram rastrojena lika kojeg je, nakon agresivne epizode u kojoj mu je *poletjela šaka*, napustila žena, odvevši sa sobom i njihova sina. Zlostavljač postaje istodobno i žrtva vlastite nasilnosti, ali i nemoći, neostvarenosti, razočaranja i nemogućnosti emocionalne komunikacije, rezultata osobina kronotopa i vlastite prirode. Zekin brat Toni, nakon gubitka posla, što taji od žene i djeteta, dane provodi u alkoholnom bijegu od suočavanja s vlastitim životom, polažući nadu na *osam i jedanaest crno*. Grga je taksist koji, uz ženu i djecu, sa strane voli i *jednu malu*, dok zdravorazumskom objektivizacijom skriva dezorijentiranost i zbunjenost vremenom u kojem živi i vlastitim osjećajima koji se razvijaju suprotno od onog *kako bi trebali*. Muškarci se, uz čašicu i bocu rakije, polako otkrivaju i razotkrivaju, intenzivirajući vlastite priče i odnose do vrhunca. Hoće li ih Zekina uvjerenja koja sežu i do fizičkih napada doista promijeniti, ne znamo, ali će vrlo vjerojatno promijeniti njega samoga. U trenutku kada ostaje sam u prostoru oldtajmerske brijačnice (koja otkriva ljubitelja i igrača nogometa, kao i zagrebačkog dečka) i pokušava počiniti samoubojstvo ručnom bombom, na vratima se, kao kakav *deus ex machina*, pojavljuje Mladić zlatna srca, diplomirani komparatist koji radi kao akvizeter knjiga. Nakon pomalo nespretnog muškog zblizavanja (Mladić pokazuje povjerenje pustivši se pod Zekinu britvu), Zeko odustaje od samoubojstva i već sutra bi se mogao vratiti na kvartovski nogometni teren s Mladićem kao suigračem. Iako naglašeno pozitivan, obećavajuć, pa čak i pomalo prenaglašeno didaktičko-propovjednički uzletan, kraj ne jamči i uspješnu provedbu mogućeg ishoda. Kraj je, u dramaturškom smislu, ujedno i najslabija točka inače vrlo dobra Mihanovićeva teksta, a tako i same predstave koja ga vjerno slijedi, budući da relativizira vrlo ozbiljnu temu i strukturno vrlo složenim karakterima daje nepotrebnu prpošnost likova iz božićnih bajki. Mihanović, naime, sve vrijeme vrlo vještima dijalozima (i nešto manje vještima monolozima) umješno gradi realističnu i nimalo intenziviranu priču iz svakodnevnog života, sastavljenu od detalja, događaja i ubičajenih situacija. Isto tako, likovi su konstruirani u vjernoj objektivnoj, reali-

PREMIJERE

TEMAT

PORTRET

FESTIVAL

RAZGOVOR

IZ RUKOPISA

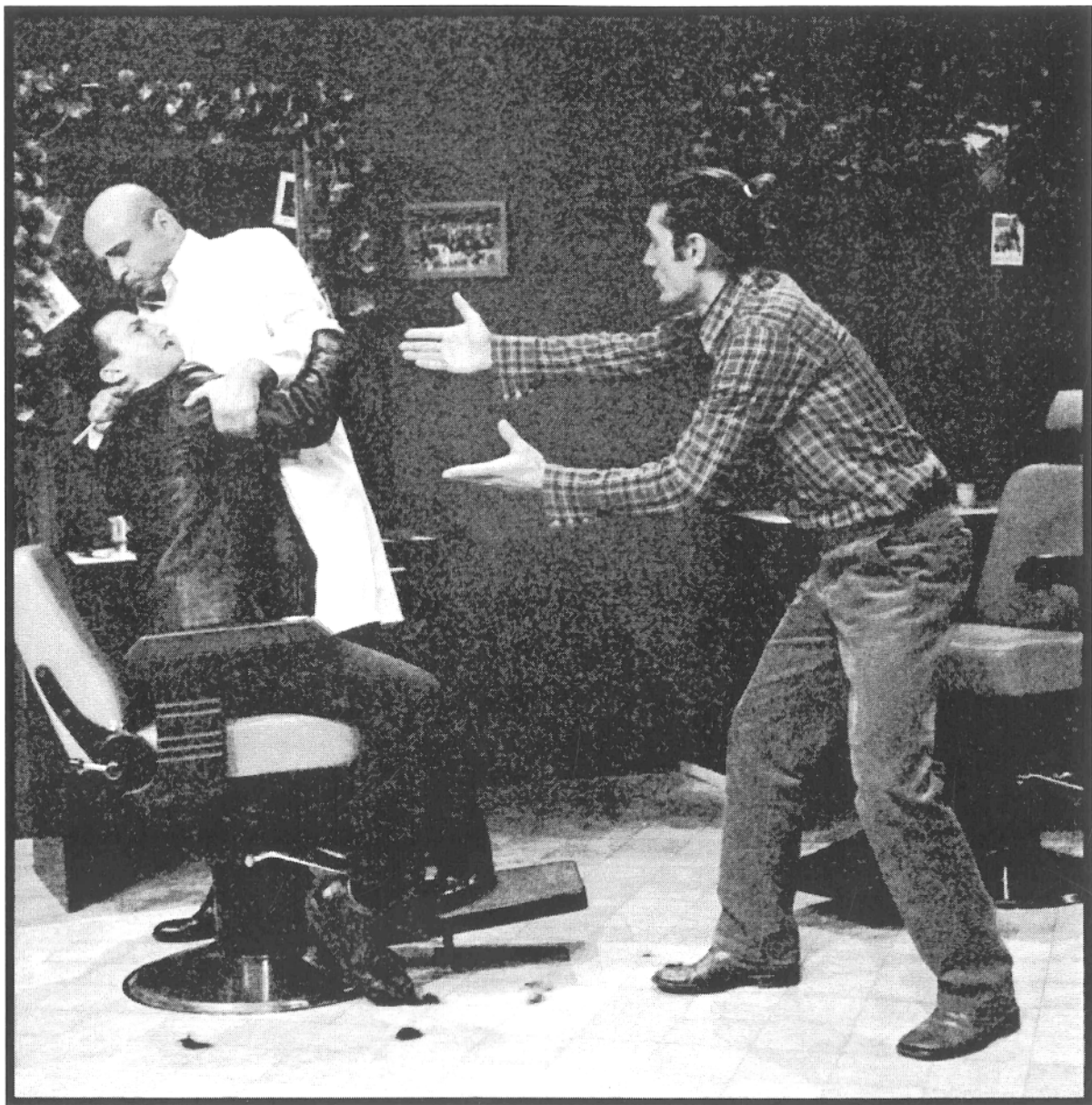
IZ POVIJESTI

TEORIJA

MEĐUNARODNA
SCENA

NOVE
KNJIGE

DRAMA

Franjo Dijak, Sreten Mokrović i Sven Medvešek

stičnoj maniri s dozom sentimentalnosti i sjete, ali ne i pomalo kičastog optimizma i *new age* pozitivizma koji odlikuju kraj. Utoliko hepiendovski završetak djeluje kao stran, nasilno nakalemljen dio.

Minucioznost detalja

Uz vrlo dobar tekst, predstavu izvrsnom čini upravo takva gluma četveročlanog muškog ansambla. Kao Ze-

kin brat nastupa izvanredni Franjo Dijak, čiji je Toni svakodnevno, ali nimalo klišeizirano lice ZET-ova tramvaja, kvartovskog kafića i obiteljskih stanova. Taksist Grga, u izvedbi vrlo dobrog Svena Medveška, omeškava uvriježenu sliku o vozačima skupih vožnji. U provjerenu glumačku ekipu dobro se uklopio i mladi (a zahvaljujućiтеленoveli i sve popularniji) Filip Juričić u ulozi obrazovanog Mladića, koji je, usput budi rečeno, psihološki naj-

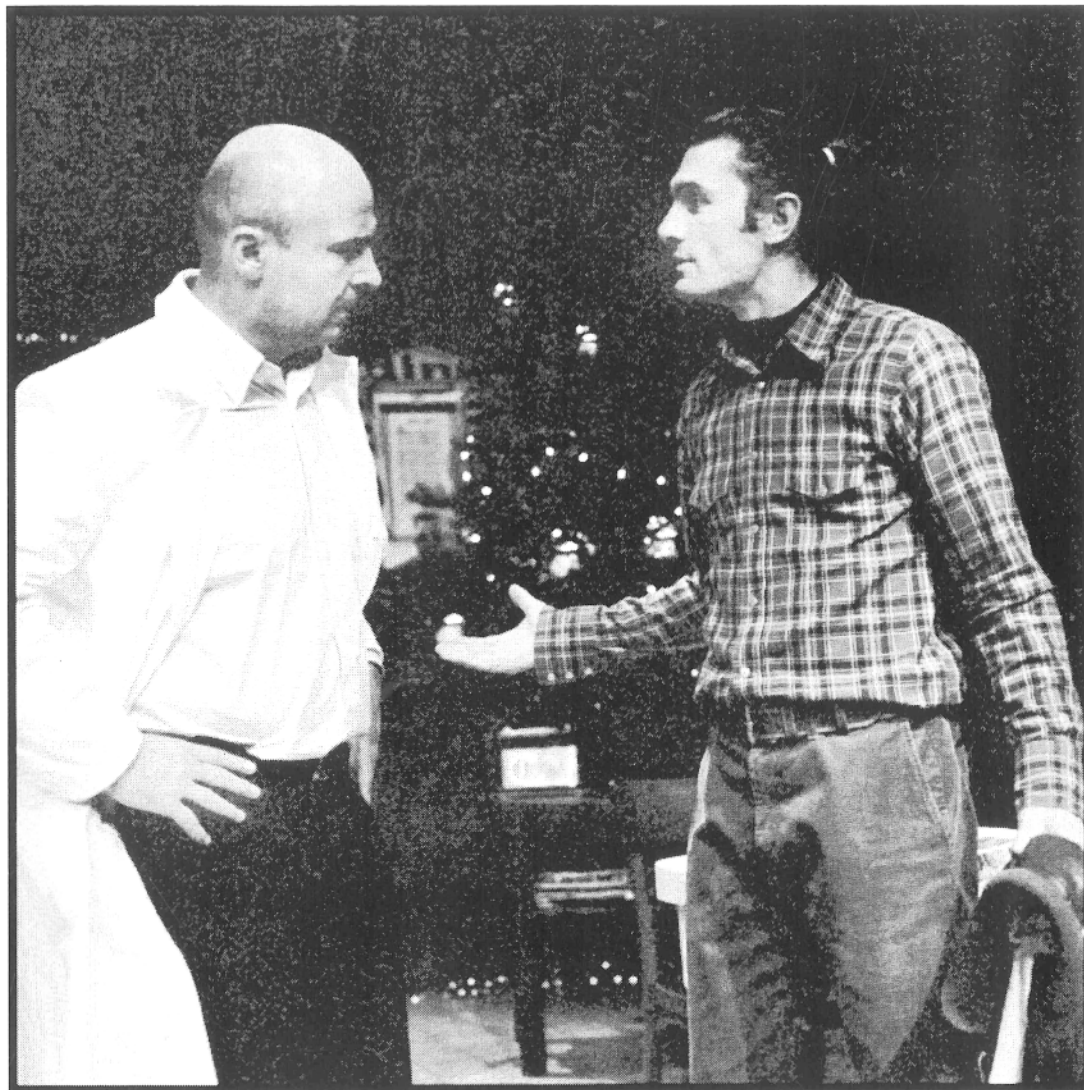
neuvjerljivije napisan lik. Uz već navedenu glumačku ekipu, svakako valja istaknuti Sretena Mokrovića čiji je Ze-ko složena osobnost koja psihičke bure i oscilacijske emocionalne naboje suspreže gotovo kompulzivnom urednošću i samokontrolom. Mokrović pridaje veliku pozornost detaljima, tako da njegova facijalna ekspresija i gesta odišu minucioznošću, dok je na verbalnoj razini ipak povremeno preekspresivan, odnosno, *preškolnički* kontroliran.

Redateljski postupci Franke Perković (koja s Mihanovićem tvori već provjeren redateljsko-dramaturški tandem) zajedno s rješenjima scenografa Miljenka Sekulića i kostimografkinje Đurde Janeš, zadržavaju se u realističkom registru koji tek povremeno prelazi primarnu funkcionalističku razinu. Primjer za to je vrlo duga neverbalna početna scena gotovo ritualnog čišćenje brijačnice koja na simboličkoj razini označava i *unutarnje čišćenje i pospremanje* kojem će, manje ili više uspješno, pribjeći likovi drame.

Nostalgija

Žaba, koju autor u podnaslovu naziva *malom večernjom molitvom*, mogla bi se okarakterizirati kao izuzetno zagrebački, gotovo kvartovski tekst, pa u slobodnoj asocijaciji žaba, osim modela neprežaljenog automobila, dovodi sve do (gotovo izumirućih) žabara. Mihanovićevi likovi, zagrebački dečki iz kvarta, žale za slikom Zagreba koju su destruirali i vrijeme i rat i dođoši i svi oni koji ne ustaju u tramvaju. Dakako, bilo bi nepravedno spram teksta tako mu ograničiti referentno polje. Niz

motiva, čije se dramaturške putanje provode suptilno i nenametljivo, dovode ga u svima osjetnu stvarnost zaraženu PTSP-om, rastom robnih centara, poštanskim ormarićima punim reklamnih materijala, kroničnim nedo-

Sreten Mokrović i Sven Medvešek

statkom ljudske bliskosti. *Žaba* apsorpira brojna razmišljanja, razgovore, probleme i potencijalna rješenja koje hrvatska suvremena dramatika (uz poštovanje prema časnim iznimkama) spretno zaobilazi ili pak tretira na jednoznačan način.